

Sygn. akt: I Cgg 14/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 marca 2021 roku

Sąd Okręgowy w Gliwicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Wojciech Hajduk
Protokolant:	Aleksandra Strumiłowska

po rozpoznaniu w dniu 10 marca 2021 roku w Gliwicach

sprawy z powództwa R. P.

przeciwko (...) z siedzibą w B.

o zapłatę

1. zasądza od pozwanej (...) z siedzibą w B. na rzecz powódki R. P. kwotę 568.447,92 (pięćset sześćdziesiąt osiem tysięcy czterysta czterdzieści siedem 92/100) złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie:

a) od kwoty 50.000 (pięćdziesiąt tysięcy) złotych od dnia 23 grudnia 2016 roku do dnia 20 maja 2019 roku,

b) od kwoty 100.000 (sto tysięcy) złotych od dnia 21 maja 2019 roku do dnia 14 września 2020 roku,

c) od kwoty 230.000 (dwieście trzydzieści tysięcy) złotych od dnia 15 września 2020 roku do dnia 30 listopada 2020 roku,

d) od kwoty 568.447,92 (pięćset sześćdziesiąt osiem tysięcy czterysta czterdzieści siedem 92/100) od dnia 1 grudnia 2020 roku do dnia zapłaty,

2. zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 5.400 (pięć tysięcy czterysta) złotych tytułem kosztów zastępstwa,

3. nakazuje pobranie od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Gliwicach kwoty 35.772 (trzydzieści pięć tysięcy siedemset siedemdziesiąt dwa) złote tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

SSO Wojciech Hajduk

ICgg 14/19 UZASADNIENIE

Powódka R. P. w ostatecznie sprecyzowanym powództwie [pismo rozszerzające żądanie z 15.09.2020 k-187-188] domagała się zasądzenia od pozwanej (...) w B. kwoty 568.447,92zł z następującymi odsetkami za opóźnienie:

od 50.000zł od dnia 23.12.2016 do 20.05.2019;

od 100.000zł od 21.05.2019 do 14.09.2020r;

od 230.000zł od 15.09.2020 do 30.11.2020r;

od 568.447,92zł od 1.12.2020r.

Uzasadnia, że jest użytkownikiem wieczystym gruntu, na którym wzniesiono nieruchomość budynkową stanowiącą odrębną własność, w R. przy ul. (...) KW (...). W nieruchomości powódki wystąpiły szkody w tym znaczne pochylenie budynku mieszkalnego. Szkody mają charakter postępujący. Postępowanie ugodowe nie przyniosło efektu. W związku z powyższym domaga się jednorazowego odszkodowania za nieruchomość, bowiem ta nie nadaje się do użytku.

Pozwana w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa.

Wyjaśniła, że jest przedsiębiorstwem o którym mowa w art. 8 ust. 1 Ustawy z dnia 07.09.2007r. o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego, którego podstawowym przedmiotem działalności jest prowadzenie likwidacji kopalni, zabezpieczenie kopalń sąsiednich przed zagrożeniem wodnym, gazowym oraz pożarowym, w trakcie i po zakończeniu likwidacji kopalni, zagospodarowywanie majątku likwidowanej kopalni, zbędnego majątku przedsiębiorstwa górniczego, tworzenie nowych miejsc pracy, w szczególności dla pracowników likwidowanej kopalni. Przyznała swoją odpowiedzialność z tytułu szkód wyrządzonych przez (...) SA, wskazując, że w dniu 31.12.2016r. przed Notariuszem E. S. zawała - zgodnie z art. 8a ustawy O funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego - z (...) Sp. z o.o. - obecnie po przekształceniu działającej w (...) Spółki Akcyjnej (dalej zwana także : (...) S.A.) umowę nieodpłatnego nabycia kopalni KWK (...) (Rep. (...)). Równocześnie zawarto także Porozumienie regulujące zasady współpracy w zakresie postępowania z dokumentacją mierniczo - geologiczną, odpowiedzialności stron i trybu postępowania w sprawach o naprawienie szkód wywołanych ruchem zakładu górniczego, w tym szkód powstałych w wyniku reaktywacji starych zrobów oraz udzielania informacji o warunkach geologiczno- górnicznych. Nie sporządzono i nie podpisano żadnego wykazu przejmowanych przez (...) SA zidentyfikowanych zobowiązań z tytułu szkód górnicznych ze względu na zaistniały spór na gruncie interpretacji skutków tego nabycia (w trybie Ustawy o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego) dla zobowiązań przejętych umownie przez (...) Sp. z o.o. od (...) SA. W czasie nabycia przez (...) S.A. od (...) Sp. z o.o. kopalni KWK (...) , (...) S.A. istniała i to ta spółka w świetle powołanych wyżej przepisów prawa geologicznego i górniczego jako sprawca szkody zobowiązana była do naprawy szkód wyrządzonych ruchem tej kopalni prowadzonym w czasie gdy pozostawała ona w strukturach (...) SA.

Zobowiązania z tytułu szkód górnicznych (ale tylko tych wywołanych ruchem nabytej KWK (...))-powstałej z wydzielenia KWK(...) pozwana przejęła ustawowo, na podstawie art. 8 c ust.2 w/w ustawy funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego będącego *lex specialis* w stosunku do przepisów art. 146 Ustawy z dnia 05.08.2011r. Prawa geologiczne i górniczne (a także w stosunku do art. 91 i nast. poprzednio obowiązujące Ustawy z dnia 04.02.1994r.

Pozostałe zobowiązania przejęła w świetle art. 531 § 1 ksh z dniem 29.06.2017r. Z tą datą wykreślono (...) SA z Rejestru Przedsiębiorców. (...) S.A przejęła także prawa i obowiązki (...) S.A. wynikające z umowy dodatkowej zawartej dnia 28.04.2016r. pomiędzy (...) S.A. i (...) sp. z o.o., na podstawie której (...) sp. z o.o. przejęła odpowiedzialność za wszystkie zobowiązania z tytułu szkód wyrządzonych ruchem (...) wymienionych w umowie dodatkowej, w tym szkód wywołanych ruchem KWK (...) (z której została wydzielona KWK (...)) . Przejęcie to jest równoznaczne ze zwolnieniem (...) SA (czyli obecnie (...) SA - na zasadzie art. 531 ksh) z tych obowiązków (por. § 3 ust. 2 Umowy dodatkowej).

Tym samym pozwana jest następcą prawnym (...) SA na zasadzie art. 531 KSH na skutek dokonania podziału (...) SA. W Planie podziału (...) SA zobowiązania spółki dzielonej nie zostały przypisane żadnej z nowoutworzonych spółek lecz (...) SA jako spółce przejmującej.

Odnosząc się merytorycznie do żądania zakwestionowała związek przyczynowy pomiędzy działalnością eksploatacyjną a powstaniem szkód. Wskazała, że ewentualne naprawienie szkód może nastąpić poprzez poziomowanie posadzek.

Żądanie odsetek jest nieuzasadnione bowiem o należytej wysokości odszkodowania można mówić po jej ustaleniu przez biegłego.

SĄD USTALIŁ

Powódka jest użytkownikiem wieczystym gruntu, na którym wzniesiono budynek mieszkalny z garażem stanowiący odrębną własność, w R. przy ul. (...), [KW SR w Rudzie Śląskiej nr (...)]. Budynek został wzniesiony w zabudowie szeregowej [typu bliźniak] w 1973r. zabezpieczony do IV kategorii szkód górniczych. Był utrzymywany w sposób ponadstandardowy, wzorowy, bieżąco remontowany. Przeprowadzono w nim prace remontowe zwiększające wartość. W 1999r. budynek został rozbudowany poprzez dobudowanie klatki schodowej; w 2004r. wymieniono w nim okna; w 2007r. został ocieplony, wyremontowano komin i wymieniono pokrycie połaci dachowej. W 2015r. wyremontowano łazienki, wymieniono stolarkę drzwiową wewnętrzną, bramę garażową, oraz położono posadzki ceramiczne, panele podłogowe itp. [opinia biegłej z zakresu szkód górniczych i i budownictwa R. Ż. k-108-143, opinia uzupełniająca biegłej k-174-177, ustne wyjaśnienia biegłej k-212-214]. Nieruchomość znajdowała się na terenie, który był objęty działalnością eksploatacyjną KWK (...). Na skutek tej działalności nastąpiły deformacje powierzchni negatywnie oddziałujące na budynki. Negatywne oddziaływania na powierzchnię powinny zaniknąć w 2016r., przy czym pomiary obniżeń w pkt 945 mogą wskazywać na nieco późniejsze całkowite uspokojenie terenu [tj. 2017/2018r. pismo pozwanej z 23.06.2020r. min. z pomiarami z tego okresu k-160] . Budynek powódki uległ wychyleniu o wartości 34,9mm/m. [opinia biegłego geologa M. N. k-55-80, opinia biegłego z zakresu szkód górniczych i budownictwa R. Ż. k-108-143, opinia uzupełniająca biegłej k-174-177, ustne wyjaśnienia biegłej k-212-214]. Wychylenie budynku jest bardzo wysokie i kwalifikuje budynek do rektyfikacji, która jest wykluczona z uwagi na zabudowę bliźniaczą. Warunkiem przeprowadzenia prostowania byłoby łączne objęcie takim działaniem obydwu nieruchomości. Naprawa poprzez poziomowanie posadzek jest niemożliwa z powodu niedopuszczalnego zmniejszenia wysokości pomieszczeń mieszkalnych do 2,10m, a piwnicznych 1,90, [opinie i ustne wyjaśnienia biegłej]. Wartość odtworzeniowa z uwzględnieniem stopnia zużycia technicznego **10%** wynosi 568.447,92zł [opinia bigłej k-146].

Powyższy stan faktyczny ustalono w oparciu o powołane wyżej opinie biegłych.

Opinia geologa nie była kwestionowana. Opinia biegłej R. Ż. była kwestionowana w zakresie wartości odszkodowania za utratę wartości budynku na skutek wychylenia. Zarzuty te stały się bezprzedmiotowe bowiem pismem z dnia 15.09.2020 [k-187-188] powódka zmodyfikowała powództwo i odstępując od pierwotnego żądania i rozszerzyła je domagając się jednorazowego odszkodowania w wysokości ustalonej przez biegłą wartości odtworzeniowej. Ponadto pozwana zarzuciła zaniżenie stopnia zużycia technicznego, niezastosowanie metody Rossa do ustalenia stopnia zużycia budynku. Wskazała, że wbrew twierdzeniom opinii pomiary osiadania terenu były kontynuowane po 2016r do 2019r. przez prywatną wynajętą firmę, górotwór uspokoił się w 2018r. Osiadania terenu w okresie 10.2016-11.2018r wyniosły 10 do 15mm. Nachylenie gruntu osiągnęło max wartość w okresie 10.2016-12.2017 około 0,9mm/m, a w okresie 12.2017-11.2018 około 0,3mm/m. [k-159 -160].

W opinii uzupełniającej biegła wskazała, że wskazane przez pozwaną osiadanie terenu i zmiana nachylenie terenu do 0,3mm/m mogą wpłynąć na wnioski opinii podstawowej. W ustnych wyjaśnieniach na rozprawie 10.03.2021 biegła podała, że w zamieściła w opinii uzupełniającej stwierdzenie o możliwości wpływu ruchu górotworu po 2016 asekuracyjnie. Niewielkie osiadanie terenu i zmiana nachylenia mogły wpłynąć na ustalenia opinii jedynie w zakresie ustalenia utraty wartości na skutek wychylenia bryły [powódka zrezygnowała z tego żądania w piśmie z 15.09.2020 k-187], nie mają zaś znaczenia dla ustalenia wartości odtworzeniowej i dla oceny uciążliwości i dopuszczalności wychylenia budynku. Nawet gdyby przyjąć, że wychylenie zmieniło się [zmniejszyło lub zwiększyło, a z opinii geologiczno-górnicy wynika, że mogło się jedynie zwiększyć] to przyjmując wartości zmiany osiadania i nachylenia gruntu w okresie 10.2016-11.2018r., są one bardzo małe, co świadczy o uspokojeniu terenu. Wychylenie mogło się zmienić [zmniejszyć lub zwiększyć] nie więcej niż o 1mm/m co nie ma znaczenia dla ustaleń opinii w zakresie jednorazowego odszkodowania, przy wychyleniu w 2016r. 34,9mm/m. O braku jakichkolwiek zmian w wychyleniu od 2016r. świadczy brak jakichkolwiek spekań elewacji, uszkodzeń wykończenia elementów wewnętrznych, zmiany pracy instalacji wewnętrznej, które w takim przypadku musiałyby się pojawić i zostałyby ustalone podczas oględzin, co nie

miało miejsca. Odnosząc się do sposobu ustalenia wartości odtworzeniowej oraz stopnia zużycia budynku, wyjaśniła, że zastosowała metodę Rossa, ale szczegółową, gdzie poszczególne elementy budynku podlegają osobnej ocenie. W przypadku nieruchomości powódki miały miejsce remonty i rozbudowy [opisane w stanie faktycznym], które wpłynęły na wartość i zmniejszyły stopień zużycia. Ponadto dla fundamentów należało przyjąć trwałość 250lat, dla ścian z pełnej cegły 150 lat, a są to elementy decydujące o trwałości. Pozwana przyjęła dla wszystkich elementów trwałość 105lat. Zastosowana przez pozwaną metoda może mieć miejsce jedynie w budynkach nieremontowanych. Pozwana przyjęła również nieprawidłowo, że dach ma konstrukcję drewnianą, a faktycznie jest w budynku stropodach ceramiczny gęstożebrowy, a konstrukcję drewnianą ma jedynie wyprofilowanie połączenia dachowej dla uzyskania odpowiedniego spadku. Gdyby powódka nie wykonywała żadnych prac zużycie wyniosłoby 15%, a przy uwzględnieniu remontów i ulepszeń wynosi 7%. Biegła wyjaśniła dodatkowo, że rektyfikacja jest niemożliwa bez zgody właściciela sąsiedniej nieruchomości. Nawet gdyby z uwagi na techniczne uwarunkowania było możliwa samodzielna rektyfikacja i tak zgodę musi wyrazić sąsiad, bowiem wymagałoby to bezpośredniej ingerencji i zabezpieczenia budynku bliźniaczego. Koszt hipotetycznej samodzielnej rektyfikacji wyniosłoby około 550.000zł bez uwzględnienia kosztów rozebrania zewnętrznej dwukondygnacyjnej klatki schodowej i garażu i odbudowania ich po rektyfikacji oraz bez kosztów zabezpieczenia budynku sąsiedniego [to czy technicznie możliwa jest samodzielna rektyfikacja – wymagałoby to przeprowadzenia badań min. w zakresie dylatacji, na które musi wyrazić zgodę właściciel nieruchomości sąsiedniej].

Sąd podzielił ustalenia biegłej. W przystępny i rzetelny sposób wyjaśniają aktualny stan nieruchomości i jej wartość. Jednocześnie sąd na zasadzie art. 235² pkt 2 i 5 kpc pominął wniosek pozwanej o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego mierniczego dla ustalenia aktualnego wychylenia budynku uznając, że zmierza do przedłużenia postępowania i nieprzydatny dla oceny sprawy. Wniosek byłby uzasadniony gdyby powódka domagała się odszkodowania z tytułu utraty wartości nieruchomości na skutek wychylenia budynku. W takim przypadku utrata wartości jest bezpośrednio uzależniona od każdego promila wychylenia. W sytuacji gdy powódka domaga się jednorazowego odszkodowania, a hipotetyczne różnice w wychyleniu w okresie 10.2016-11.2018r. nie mogły przekroczyć 1mm/m - 1,2mm/m, nie ma to znaczenia. Budynek w 2016r. był wychylony 34,9mm/m, a tak niewielka zmiana nie wpływa na ocenę sprawy. Dla zmiany oceny wychylenie musiałoby się zmniejszyć o przynajmniej 15mm/m. O tym, że żadne zmiany wychylenia nie miały miejsca świadczy wynik oględzin biegłej, w trakcie którego nie stwierdzono spękań i zmiany pracy instalacji, które musiałoby mieć miejsce w razie jakichkolwiek zmian.

SĄD ZWAŻYŁ

Odpowiedzialność pozwanej za skutki działalności eksploatacyjnej (...) SA pozostaje poza sporem. Zgodnie z art. 145 Pr. geologicznego i górniczego, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, do naprawiania szkód, o których mowa w art. 144 ust. 1 i 2 Pr. g.g. (spowodowanych ruchem zakładu górniczego), stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego (K.c.). Pozwana odpowiada zatem na zasadzie ryzyka (art. 435 K.c. w zw. z art. 145 Pr. g.g.), czyli niezależnie od winy oraz za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła (art. 361 par. 1 K.c. w zw. z art. 145 Pr. g.g.). W myśl art. 363 § 1 K.c. naprawienie szkody powinno nastąpić, według wyboru poszkodowanego, bądź przez przywrócenie stanu poprzedniego, bądź przez zapłatę odpowiedniej sumy pieniężnej. Jednakże, gdyby przywrócenie stanu poprzedniego było niemożliwe albo gdyby pociągało za sobą dla zobowiązanego nadmierne trudności lub koszty, roszczenie poszkodowanego ogranicza się do świadczenia w pieniądzu. Żądanie zasądzenia odszkodowania jest w świetle powyższego uzasadnione. Po pierwsze uprawnienie wyboru naprawienia szkody należy do poszkodowanego, po drugie przywrócenie stanu poprzedniego jest niemożliwe, wymagałoby rektyfikacji sąsiedniego budynku [bliźniaczego] bądź gdyby były odpowiednie możliwości techniczne [ustalenie których również wymagałoby ingerencji w nieruchomość sąsiednią i zgody sąsiada] wymagałoby również ingerencji w nieruchomość sąsiednią i zgody jej właściciela, co nie ma miejsca. Z tych przyczyn takie naprawienie szkody nie wchodzi w grę. Ponadto koszt rektyfikacji wraz z zabezpieczeniem nieruchomości sąsiedniej i koniecznymi pracami budowlanymi przekroczyłby wartość nieruchomości. W świetle powyższego powództwo jest uzasadnione. Wartość odtworzeniowa nieruchomości powódki przy uwzględnieniu stopnia 10% zużycia technicznego wynosi 568.447,92zł.

Biorąc pod uwagę powyższe na mocy art. 415kc w zw. z 363§1i2 kc w zw. z art. 145 prawa geologicznego i górniczego w pkt 1 wyroku zasądzono od pozwanej na rzecz powódki kwotę 568.447,92zł O odsetkach od zasądzonej kwoty orzeczono w oparciu o przepis art. 481 K.c. Zasądzono je od 50.000zł od dnia 23.12.2016 do 20.05.2019 tj od od upływu 30 dniowego terminu ustalonego w negocjacjach 22.11.2016 [k-13 verte] do dnia doręczenia odpisu pozwu; od 100.000zł od 21.05.2019 tj dnia następnego po doręczeniu odpisu pozwu do 14.09.2020r; do dnia doręczenia pisma modyfikującego żądanie z 17.08.2020 [k-181]; od 230.000zł od 15.09.2020 tj. od dnia następnego po doręczeniu pismo modyfikującego żądanie z 17.08.2020 do 30.11.2020r tj do dnia doręczenia kolejnego pisma zmieniającego żądanie z 15.09.2020r [k-187-188] i od 568.447,92zł od 1.12.2020r. tj następnego po doręczeniu ww. pisma powódki. W pkt 2 na zasadzie art. 98kpc zasądzono koszty zastępstwa procesowego wg stawki od pierwotnego żądania, w pkt 3 na zasadzie art. 113 ust. 1 i 4 U.o.k.s.c. nakazano pobranie od pozwanego nieuiszczone koszty sądowe, opłatę od pozwu i wynagrodzenie biegłych.